

Bruxelles, 6 octombrie 2023
(OR. en)

13684/23

LIMITE

JAI 1243
FREMP 269
AG 112
POLGEN 137

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Eforturi în vederea îmbunătățirii eficienței și a calității sistemelor judiciare

---

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor nota președinției în vederea prânzului de lucru al miniștrilor justiției din cadrul Consiliului Justiție și Afaceri Interne din 19-20 octombrie 2023.

Prânz de lucru: eforturi în vederea îmbunătățirii eficienței și a calității sistemelor judiciare**I.**

Statul de drept este, alături de democrație și de respectarea drepturilor omului, una dintre valorile pe care se întemeiază Uniunea. Această valoare este comună tuturor statelor membre și reprezintă piatra de temelie a identității Uniunii. Este un factor esențial pentru stabilitatea politică și prosperitatea economică a Europei. Astfel cum a subliniat președinta von der Leyen în discursul din 2023 privind starea Uniunii, *statul de drept și drepturile fundamentale vor constitui întotdeauna fundamentul Uniunii noastre – atât în statele membre actuale, cât și în cele viitoare.*

Principiul statului de drept consacrat la articolul 2 din TUE include principiul legalității, care implică un proces legislativ transparent, responsabil, democratic și pluralist; principiul securității juridice; principiul interzicerii exercitării arbitrare a competențelor executive; principiul protecției jurisdicționale efective, inclusiv accesul la justiție; principiul existenței unor instanțe independente și imparțiale, inclusiv în ceea ce privește drepturile fundamentale; principiul separării puterilor; și principiul nediscriminării și al egalității în fața legii.

Având în vedere importanța sa, există mai multe instrumente europene pentru a susține acest principiu.

Ciclul anual privind statul de drept instituit de Comisia Europeană este un instrument de aprofundare a dialogului și de sensibilizare comună cu privire la aspectele legate de statul de drept, precum și un instrument preventiv și un instrument de promovare a adoptării de măsuri de consolidare a instituțiilor noastre și a încrederii cetățenilor noștri în acestea. Rapoartele privind statul de drept adoptate începând din 2020 se bazează pe o varietate de surse, inclusiv pe tabloul de bord privind justiția în UE¹. Dialogul anual al Consiliului privind statul de drept utilizează raportul Comisiei și, pe lângă discuțiile din cadrul Consiliului Afaceri Generale, Consiliul Justiție și Afaceri Interne desfășoară începând din 2020 discuții suplimentare și mai aprofundate cu privire la chestiuni legate de statul de drept care intră în sfera sa de competență.

---

¹ Documentul 10407/23 – Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2023 – Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor COM(2023) 309.

Potrivit Tabloului de bord privind justiția în UE pentru anul 2023, existența unor sisteme judiciare eficiente joacă un rol esențial în punerea în aplicare și asigurarea respectării dreptului Uniunii, precum și în susținerea statului de drept și a altor valori fundamentale ale UE care sunt comune statelor membre. Atunci când aplică dreptul UE, instanțele naționale acționează ca instanțe ale UE. Tabloul de bord privind justiția în UE prezintă o imagine de ansamblu anuală a indicatorilor care se axează pe trei parametri esențiali pentru existența unor sisteme judiciare eficiente: (i) eficiența, (ii) calitatea și (iii) independența.

II.

Existența unor sisteme judiciare funcționale este esențială pentru aplicarea și asigurarea respectării dreptului UE și pentru respectarea statului de drept. Într-un sistem judiciar eficient, hotărârile sunt pronunțate fără întârzieri nejustificate. Procedurile excesiv de lungi și întârzierile substanțiale subminează încrederea cetățenilor și a întreprinderilor în sistemele judiciare naționale.

Prin urmare, perspectiva economică a sistemelor judiciare devine extrem de importantă. În special, un sistem judiciar care nu oferă garanții suficiente sau care nu funcționează cu diligența necesară atunci când una dintre părți se simte lezată va descuraja investițiile întreprinderilor și, prin extensie, va descuraja creșterea productivității și a producției economiei în ansamblu. Existența unor sisteme judiciare eficiente este esențială pentru menținerea încrederii reciproce și pentru îmbunătățirea climatului investițional și a durabilității creșterii pe termen lung. Strategia anuală pentru 2023 privind creșterea durabilă², care stabilește prioritățile de politică economică și de ocupare a forței de muncă pentru UE, confirmă legătura dintre existența unor sisteme judiciare eficiente și mediile de afaceri din statele membre și o economie în serviciul cetățenilor. Existența unor sisteme judiciare funcționale și pe deplin independente poate avea un impact pozitiv asupra investițiilor și este esențială pentru protecția acestora, astfel de sisteme putând contribui, prin urmare, la productivitate și la competitivitate.

---

² Documentul 15184/22.

La fel ca în exercițiile anterioare, Raportul din 2023 privind statul de drept conține o analiză mai aprofundată a independenței, calității și eficienței sistemelor judiciare din toate statele membre, subliniind că buna funcționare și independența deplină a sistemelor judiciare sunt esențiale pentru a garanta că justiția funcționează în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor. Eficiența și calitatea sistemelor judiciare depind de parametri precum volumul de cauze³, durata estimată a procedurilor⁴, rata de soluționare a cauzelor⁵, numărul de cauze pendente⁶, durata procedurilor, accesibilitatea justiției⁷ și utilizarea instrumentelor digitale⁸ și a instrumentelor de evaluare⁹, precum și resursele financiare și umane de care dispun¹⁰, în special de aspectul dacă dispun de resurse adecvate și dacă personalul este calificat, format și remunerat în mod corespunzător. Respectarea echilibrată a tuturor acestor parametri poate fi o provocare pentru statele membre, însă Tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2023 arată că eficacitatea sistemelor judiciare ale UE continuă să se îmbunătățească în marea majoritate a statelor membre¹¹.

Resursele financiare alocate sistemelor judiciare naționale au un impact direct asupra duratei procedurilor judiciare și multe state membre au alocat resurse suplimentare sistemului lor judiciar în cadrul planurilor lor de redresare și reziliență. De asemenea, acestea au pus în aplicare mai multe inițiative de îmbunătățire a digitalizării, care a reprezentat o prioritate pentru mai multe state membre. De asemenea, au fost puse în aplicare măsuri inovatoare, care impun furnizarea de cursuri de formare pentru membrii profesiilor judiciare.

În plus, resursele umane adecvate sunt esențiale nu numai pentru a garanta că hotărârile judecătorești sunt pronunțate fără întârziere, ci și pentru a asigura atractivitatea profesiilor judiciare și disponibilitatea unor profesioniști calificați, formați și remunerați în mod corespunzător. Resursele alocate sistemelor judiciare ar trebui să fie echivalente cu importanța sarcinilor și responsabilităților care le sunt încredințate, iar administrarea justiției se numără printre cele mai relevante.

---

³ Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2023, figurile 2-4.

⁴ Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2023, figurile 5-9.

⁵ Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2023, figurile 10-12.

⁶ Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2023, figurile 13-15.

⁷ Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2023, figurile 24-31.

⁸ Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2023, figurile 40-48.

⁹ Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2023, figura 39.

¹⁰ Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2023, figurile 32-38.

¹¹ Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2023, p. iii.

În sfârșit, multe state membre au luat măsuri suplimentare pentru a îmbunătăți aplicarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) în sistemele judiciare, deoarece, pe lângă consolidarea sistemelor judiciare ale statelor membre, digitalizarea le face mai accesibile, mai eficiente și mai reziliente. Digitalizarea este esențială pentru creșterea eficacității sistemelor judiciare și pentru facilitarea accesului la justiție. Aceasta va ajuta statele membre să depășească provocările actuale și viitoare cu care se confruntă sistemele judiciare naționale. Utilizarea tehnologiilor inovatoare, cum ar fi inteligența artificială și robotizarea, generează economii de timp și permite ca sarcinile repetitive să revină mașinilor. În acest sens, reducerea decalajului digital și utilizarea inteligenței artificiale sunt două dintre provocările pe care statele membre vor trebui probabil să le abordeze pe termen scurt.

Pentru a încuraja discuțiile, miniștrii sunt invitați să abordeze următoarele chestiuni:

- Ați putea identifica bune practici adoptate în statul dumneavoastră membru pentru a îmbunătăți eficiența și calitatea sistemului judiciar, ținând seama de noile provocări cu care se confruntă sistemele judiciare, cum ar fi utilizarea inteligenței artificiale și utilizarea videoconferințelor?
- Cum credeți că ar putea UE să sprijine într-o mai mare măsură statele membre în creșterea eficienței și a calității sistemelor judiciare naționale?